

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ

Індивідуальна податкова консультація
від 18.07.2023 № 1937/ІПК/99-00-21-02-02-06

Щодо застосування методів нарахування амортизації нематеріальних активів

Державна податкова служба України за результатами розгляду звернення <...> ТОВ «...» (далі — ТОВ) щодо застосування методів нарахування амортизації нематеріальних активів та, керуючись ст. 52 [Податкового кодексу України](#) (далі — [Кодекс](#)), в межах компетенції повідомляє.

Як зазначено у зверненні, ТОВ складає фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності та є платником податку на прибуток, здійснює коригування фінансового результату до оподаткування на різниці, передбачені ст. 138 [Кодексу](#).

На балансі ТОВ обліковуються нематеріальні активи, які призначені для використання у господарській діяльності ТОВ, зокрема, авторські права на різноманітні аудіо-візуальні твори.

Платник податків просить надати індивідуальну податкову консультацію та підтвердити, що:

- ТОВ має право нараховувати у податковому обліку амортизацію нематеріальних активів з використанням виробничого методу амортизації;
- ТОВ не зобов'язане враховувати строки нарахування податкової амортизації нематеріальних активів, передбачені п.п. 138.3.4 п. 138.3 ст. 138 [Кодексу](#) (група 5 — відповідно до правовстановлюючого документа, але не менш як 2 роки), якщо застосування виробничого методу у податковому обліку призведе до більш швидкої амортизації нематеріальних активів? Якщо зобов'язане, то яким чином дотриматися вимог п.п. 138.3.4 п. 138.3 ст. 138 [Кодексу](#)?

Відповідно до п.п. 134.1.1 п. 134. ст. 134 [Кодексу](#) об'єктом оподаткування податком на прибуток підприємств є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які виникають відповідно до положень цього Кодексу.

Згідно п.п. 138.3.1 п. 138.3 ст. 138 [Кодексу](#) розрахунок амортизації основних засобів та нематеріальних активів здійснюється відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності з урахуванням обмежень, встановлених підпунктом 14.1.138 пункту 14.1 статті 14 розділу I цього [Кодексу](#), підпунктами 138.3.2 — 138.3.4 цього пункту. При такому розрахунку застосовуються методи нарахування амортизації, передбачені національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

Для розрахунку амортизації відповідно до положень цього пункту визначається вартість основних засобів та нематеріальних активів без урахування їх переоцінки (уцінки, дооцінки), проведеної відповідно до положень бухгалтерського обліку.

Амортизація не нараховується за період невикористання (експлуатації) основних засобів у господарській діяльності у зв'язку з їх консервацією.

Відповідно до п. 98 [Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 38 \(МСБО 38\)](#) нематеріальні активи для розподілу суми активу, що амортизується, на систематичній основі протягом строку його корисної експлуатації можна використовувати різні методи амортизації. Ці методи включають прямолінійний метод, метод зменшення залишку та метод суми одиниць продукції. Використаний метод обирають на основі очікуваної форми споживання очікуваних майбутніх економічних вигід, утілених в активі, і застосовують послідовно від періоду до періоду, якщо очікувана форма споживання майбутніх економічних вигід не змінюється.

Відповідно до п. 26 Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затвердженого наказом Міністерства фінансів України [від 27.04.2000 № 92](#) амортизація основних засобів (крім інших необоротних матеріальних активів) нараховується із застосуванням таких методів:

- 1) прямолінійного;
- 2) зменшення залишкової вартості;
- 3) прискореного зменшення залишкової вартості;
- 4) кумулятивного;
- 5) виробничого, за яким місячна сума амортизації визначається як добуток фактичного місячного обсягу продукції (робіт, послуг) та виробничої ставки амортизації.

Виробнича ставка амортизації обчислюється діленням вартості, яка амортизується, на загальний обсяг продукції (робіт, послуг), який підприємство очікує виробити (виконати) з використанням об'єкта основних засобів.

Відповідно до п. 5 ст. 8 Закону України [від 16 липня 1999 року № 996-XIV](#) «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (далі — [Закон № 996-XIV](#)) підприємство самостійно визначає за погодженням з власником (власниками) або уповноваженим ним органом (посадовою особою) відповідно до установчих документів облікову політику підприємства.

Облікова політика — сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності (ст. 1 [Закону № 996-XIV](#)).

Таким чином, метод нарахування амортизації нематеріального активу платник податків обирає самостійно відповідно до правил бухгалтерського обліку.

Регулювання питань методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту, затверджує

національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі, інші нормативно-правові акти щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності (частина друга ст. 6 [Закону № 996-XIV](#)).

Підпунктом 138.3.4 п. 138.3 ст. 138 [Кодексу](#) встановлені строки нарахування амортизації нематеріальних активів.

Отже, ТОВ нараховує амортизацію нематеріального активу за обраним методом з урахуванням строку дії права користування нематеріального активу (для групи 5 — відповідно до правовстановлюючого документа, але не менш як 2 роки).

У разі, якщо відповідно до правовстановлюючого документа строк дії права користування нематеріального активу не встановлено, такий строк корисного використання визначається платником податку самостійно, але не може становити менше двох та більше 10 років (п.п. 138.3.4 п. 138.3 ст. 138 [Кодексу](#)).

Відповідно до п. 52⁸ підрозділу 10 «Інші перехідні положення» розділу XX [Кодексу](#) тимчасово, на період по останній календарний день місяця (включно), в якому завершується дія карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України на всій території України з метою запобігання поширенню на території України коронавірусної хвороби (COVID-19), зупиняється перебіг строків, встановлених, зокрема, статтями 52 і 53 цього [Кодексу](#) щодо надання контролюючими органами індивідуальних податкових консультацій в письмовій формі.

Згідно з п.п. 69.9 п. 69 підрозділу 10 «Інші перехідні положення» розділу XX [Кодексу](#) для платників податків та контролюючих органів тимчасово, на період до припинення або скасування воєнного стану на території України, зупиняється перебіг строків, визначених податковим законодавством та іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, з урахуванням особливостей, встановлених цим підпунктом.

Індивідуальна податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податків, якому надано таку консультацію (п. 52.2 ст. 52 [Кодексу](#)).